

UNIVERZITA PALACKÉHO OLOMOUC
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
KATEDRA VÝTVARNÉ VÝCHOVY

Výtvarná tvorba se zaměřením na vzdělávání

NADĚŽDA MÁČALOVÁ
TETOVÁNÍ – ÚHEL POHLEDU
Bakalářská práce

Vedoucí práce: doc. Jiří Krtička, akad. mal

OLOMOUC 2015

Prohlašuji, že jsem svou bakalářskou práci vypracovala samostatně a použila jsem uvedených pramenů a literatury.

V Olomouci dne 10. 4. 2015

.....
vlastnoruční podpis

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji vedoucímu bakalářské práce doc. Jiřímu Krtičkovi, akad. mal. za odbornou pomoc při konzultacích a další cenné rady při zpracování mé bakalářské práce. Dále děkuji za pomoc mým spolužáků, kteří se nechali dobrovolně potetovat v rámci bakalářské práce a také za jejich čas, který mi věnovali při poskytnutí rozhovorů. Na závěr chci poděkovat svojí rodině za podporu při studiích.

OBSAH

ÚVOD	6
1. TEORETICKÁ ČÁST	7
1.1. VYMEZENÍ POJMU TETOVÁNÍ.....	7
1.2. HISTORIE TETOVÁNÍ.....	8
1.3. ROZDÍLNOSTI V TECHNIKÁCH TETOVÁNÍ	13
1.4. UŽÍVANÉ MOTIVY.....	15
1.5. DŮVODY PRO ZHOTOVENÍ TATUÁŽE	18
2. PRAKTICKÁ ČÁST	20
2.1. TETOVÁNÍ OD NÁVRHU PO VÝSLEDEK	20
2.1.1. <i>David</i>	20
2.1.2. <i>Nela</i>	21
2.1.3. <i>Tereza</i>	22
2.1.4. <i>Nad'a</i>	24
2.2. VÝSLEDNÁ PRÁCE.....	26
3. ZÁVĚR	28
4. OBRAZOVÁ PŘÍLOHA.....	29
5. SEZNAM VYOBRAZENÍ	37
6. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY:	38
7. ELEKTRONICKÉ ZDROJE	39
8. ANOTACE	41

ÚVOD

Bakalářská práce pojednává o fenoménu tetování. Kromě historie se zaměřuje na motivy, které si nechávají lidé zvětšit do kůže, dále do jaké míry závisí výsledný motiv na tetovaném či tatérovi, a zda lze najít vhodný motiv, který by vystihoval pravou podstatu myšlenky.

Tetování mě fascinuje několik let a velmi ovlivnilo můj dosavadní život. Již od prvního spatření tetování na kůži muže, který žil v mém rodném městě, jsem doufala, že jednou i mé tělo bude zdobit tetování. Náhlý zájem o tetování vyvolal v rodině menší či větší komplikace, ale výběr Střední a následně Vysoké školy byl vždy směřován k tomu, abych se zlepšila v kresbě, malbě i trojrozměrném vnímání a byla jednou schopna vystihnout tetování přesně tak, jak by bylo záměrem. Práce ve škole ale není vše, je potřeba neustále trénovat a kreslit, kreslit a kreslit. Na střední škole můj zájem o tetování značil sbírání časopisů, kde jsem se od italského, dnes pro mě neznámého, tatéra dočetla, že je pro něj nejdůležitější zvládnout co nejlépe techniku malby. S tímto jsem se ztotožnila a myslím si, že pro každého tatéra by měla být barva primární. Barva je už i v samotném návrhu tetování, který začíná kresbou a postupně se rozvíjí. Z tohoto důvodu jsem se rozhodla bakalářskou práci zpracovat kromě vytetování motivů i formou maleb. Na ulici potkávám spoustu lidí s tetováním a vždy se sama sebe ptám, proč? Proč je daný motiv takto vyobrazen. Co v něm stojí a co stojí za touhou, nechat se tetovat. A je možné motiv zpracovat i jinak?

Přesně to je cíl mé bakalářské práce, zda existuje více možností jak myšlenku zpracovat nebo je jen jedna, či dvě nebo žádná? Je vůbec možné myšlenku zachytit přesně, jak je myšlena?

Bakalářská práce je rozdělena na část písemnou a část praktickou. V písemné části jsem se zaměřila na historii tetování, nejčastější motivy, důvody, proč se lidé nechávají potetovat. Stěžejní jsou čtyři osoby, které jsem potetovala. Každá osoba má jiný motiv vytetovaný na kůži a jiné důvody pro jeho vytvoření. V praktické části jsem se zaměřila na rozpracování myšlenek k daným tetováním a můj úhel pohledu na ně, a to ve formě tatuáží a maleb.

Informace pro bakalářskou práci jsem čerpala z knih o historii tetování, dále z rozhovorů s potetovanými lidmi. Velkým pomocníkem mi byl i mnou sestavený dotazník¹, týkající se nejčastějších motivů v tetování a důvodů jejich ztvárnění. V následující kapitole se budu věnovat historii vzniku tetování a jeho rozšíření v průběhu několika stovek let.

¹ Tetování. www.survio.com. [online]. 2015 [cit. 2015-04-07]. Dostupné z: <http://www.survio.com/survey/d/L1V9R9H5S3U8H9L4Q>

1. TEORETICKÁ ČÁST

1.1. Vymezení pojmu tetování

Tatuáž je fenomén známý několik stovek ba i tisíců let. Zaznamenávání motivů do kůže probíhalo na všech kontinentech v různých podobách, ať už se jednalo o tetování Afrických kmenů, Indiánů, Japonců, obyvatel Oceánie, Eskymáků a dalších. Není ale známo místo zrodu tetování, prostě vyplynulo z lidského myšlení. Z chťíce trvale se označit, zaznamenat do sebe určitou informaci. Pro mne tetování znamená nevratný důkaz o něčem. Důkaz, který mi bude určitou věc, událost, člověka připomínat stále a stále dokola. Důkaz, který ze své kůže nikdy nevypudím. Stálost tetování pro mě hraje velmi významnou roli. Jak se ale na tetování dívají kritici, teoretici či umělci? A co je to vlastně tetování? V Ottově slovníku naučném jsem se dočetla, že cit: „ *Tétování, tetování, tatuování (něm. Tätowieren, ang. Tattooing, fr. Tatouage), od tahitského tatau, zvyk rozšířený téměř u všech národů, který záleží v tom, že kůže lidská ozdobuje se výkresy rázu ornamentálního nebo symbolického.* “²

Tatuáž lze tedy vystihnout jako vpravení pigmentu do podkoží určitým způsobem, ale naprosto trvale, nevratně. Na tetování se dá nahlížet mnoha způsoby, pro někoho značí něco pěkného, oku lichotivého, jinému zase něco odporného, nenositelného. Martin Rychlík ve své knize cituje Stephena G. Gilberta: „*Umělečtí kritici a dějepisci systematicky opomíjejí jeden z nejzajímavějších aspektů svých disciplín: tetování. Je to totiž jediná forma umění, která jako materiál užívá živé tkáně, a proto se jedná o nejušlechtilejší umění ze všech.*“³ Ať tak či onak, při vyšších teplotách na ulici potkáme spoustu lidí mající tetování, trend tetování v posledních dvaceti letech vzrostl neskutečnou rychlostí, je jen na nás, zda trendu podlehneme či nikoliv. V teoretické práci se zabývám i historií tetování, ne však příliš dopodrobna. Historií tetování se zabývala v roce 2004 studentka Šárka Šmelková v diplomové práci *Obrazy na lidské kůži* na Katedře Výtvarné výchovy v Olomouci.

²Ottův slovník naučný, 1906, Praha: J. Otto, 25. Díl, str. 295

³ RYCHLÍK, Martin, *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. 2005, Praha: Lidové Noviny. ISBN 80-7106-780-

1.2. Historie tetování

Nejstarší důkazy o tetování jsou k vidění na mumii zvané Ötzi.⁴ Další důkazy o tetování člověka pocházejí z dob Střední říše, odkud se dochovala mumie ženy Amunet. Díky velmi dobře zpracovanému nabalzamování se její mumie zachovala. Na Amunet je k vidění tetování v podobě teček a čárek, které jsou různě rozmístěné, jak na podbřišku, stehnech tak i pažích. Neví se ale, co toto označení symbolizovalo. Z dostupných informací můžeme vyvodit, že tvorba tatuáže je velmi stará. Tetování je časté u domorodých kmenů žijících např. na Marshallových ostrovech, na Markézách či na Novém Zélandu, dále také u Indiánských kmenů či u Eskymáků.

Na Marshallových ostrovech značilo tetování nadřazenost, dále bylo spjato i se sociálními zvyklostmi populace. V knize udávají: „*Zdobení těla se provádělo třemi způsoby: malba na tělo, tj. aplikace barviva nebo bláta; pigmentové tetování, tj. aplikace pigmentu pod pokožku; a zjizvování- skarifikace, tedy propichování, řezání nebo vypalování kůže k vytvoření prostorového obrazce.*“⁵ Díky umístění Marshallových ostrovů je tetování velmi ovlivněno mořem, což se promítlo i do motivů tetování, jakými jsou nejčastěji: tvary ryb, stopy po kousnutí, motivy mušlí, klikaté čáry či krunýř kraba. Významným vzorem je želví krunýř, který symbolizuje sílu a inteligenci. Vyobrazení klikaté čáry symbolizující žraločí zuby a měl v divákovi vyvolat silné pocity a vášně.⁶ Pokud bychom si chtěli představit vzhled obyvatele Marshallových ostrovů s jeho tetováním, mělo by v nás vyvolat pocit, že se díváme na jakési brnění. Jako i u jiných domorodých kmenů, měl v tetování výsadní postavení náčelník, který byl potetovaný i na místech, kde ostatní obyvatelé měli pouze holou kůži. V polovině 19.

⁴ Ötzi byl muž žijící zhruba 3200 př. n. l. Mrtvola Ötziho byla nalezena v roce 1991 v Ötzalských Alpách. Díky tamějšímu klimatu byla mrtvola uchována až do objevení. Ötziho tělo nese známky zhruba 57 kusů tetování vyobrazených v podobě teček či křížků.

Zdroj: KARLÍK, Tomáš, *Tetovat se nechal ledový muž i slavní králové. V čem je ta magie?* [online], National Geographic Česko, [cit. 11. 2. 2015], Dostupné z: <http://www.national-geographic.cz/clanky/tetovat-se-nechal-ledovy-muz-i-slavni-kralove-v-cem-je-ta-magie.html#.VNuaa1L33IU>

⁵ SPENNEMANN, Dirk H. K., *Tetování na Marshallových ostrovech*, 2007, Žďár nad Sázavou: Ing. Radomír Fiksa- Sowulo Press. ISBN 978-80-903957-0-1, str. 2

⁶ SPENNEMANN, Dirk H. K., *Tetování na Marshallových ostrovech*, 2007, Žďár nad Sázavou: Ing. Radomír Fiksa- Sowulo Press. ISBN 978-80-903957-0-1

Století na ostrovy zavítali námořníci, kteří tamější tradici tetování velmi ovlivnili a tatuáž již nebyla tak tradiční.

Tetování u obyvatel Markéz bylo výsadou spíše bohatších, jelikož majetek velmi limitoval pokrytí těla tetováním, tudíž bylo tetování jistým znakem bohatství. Muž začínal s tetováním mezi 15. - 20. Rokem života, žena byla poprvé tetována již mezi 7. - 12. Rokem. V knize citují Barchona: „*Barchon říká, že tetování bylo pro ženy spíš povinností než rozlišovacím znakem.*“⁷ Muž měl v kmeni vyšší postavení než žena, tetování pro něj tudíž bylo vlastní svobodnou volbou. Tatér, který tetování prováděl, byl vždy muž a měl pomocníky, na kterých se učil. Motivy tetování na Markézách byly rozděleny do oblastí. Na severu Markéz se objevují obrazce spíše přírodní, kdežto na jihu geometrické. K častým motivům patří chalupy, rejnoci, ryby, křídla, ptáci, kokosové ořechy, ještěrky. Geometrické vzory se objevovaly nejvíce na obličeji. Názvy ornamentů byly pojmenovávány dle jejich umístění, či jaká je jejich role vůči celku, například vzor na rukou se nazýval trám podporující dřevo. V knize se uvádí, že tetování mohlo mít i magický význam, o čemž ale nejsou žádné podklady a tak se soudí, že tetování bylo spíše čistě dekorativní.⁸

Maorské tetování je známé po celém světě, díky tetování obličeje, nazývané *Moko*. Počátek tetování Moka byl u obyvatel Nového Zélandu v podobě malby na obličej, která ale nebyla stálá. Z toho důvodu přešli k trvalému zjizvení obličeje pomocí hluboké rány a pigmentu. Význam moka není vysvětlen. Všeobecně známá informace je, že moko mělo nahánět strach, mělo majitele odlišit a být více přitažlivé pro opačné pohlaví. Zajímavostí je, že žádné moko nebylo nikdy totožné a bylo jakýmsi podpisem nositele, který jej znal do detailu naprosto přesně. Vzory moka byly hluboké a klikaté spirály. Moko se objevuje jak na obličeji mužů tak i žen. Muži si pro krásu svého moka museli průběžně vytrhávat vousy, aby bylo stále viditelné. Tetování podléhalo určitým pravidlům. Vždy se začínalo na jedné straně tváře a pokračovalo postupně na stranu druhou. Každá linka nesla svůj vlastní název. Tatěři na Novém Zélandu byli vnímáni jako přední umělci a byli velmi vážení ve společnosti. Do Evropy se dostalo Moko díky námořníkům, kteří se vraceli zpět do Evropy i s domorodci.

⁷ HANDY, Willowdean Chatterson, *Tetování na Markézách*, 2012, Žďár nad Sázavou: Bodyart Press. ISBN 978-80-87525-05-0, str. 7

⁸ HANDY, Willowdean Chatterson, *Tetování na Markézách*, 2012, Žďár nad Sázavou: Bodyart Press. ISBN 978-80-87525-05-0

Vzácným artiklem se bohužel staly i vysušené hlavy domorodců s mokem na obličejí, zvané Mokomokai.⁹

V dnešní době se tyto druhy tetování domorodých kmenů téměř nepraktikují. Pokud ano, je tetování doménou pouze malé skupiny lidí.

Velkou historii tetování má i Japonsko. Nejstarší zmínkou o tetování jsou hliněné sošky Dogů staré asi 1700 let, avšak informace o tetování žen pochází až ze 7. Století a to z ostrova Hokkaidó. Na ostrově žily ženy kmene Ainů, jejichž tetování vypadalo jako veliký úsměv či široký knír tmavě modrého zbarvení, což uvádí ve své knize Martin Rychlík, který zde cituje Jana Vlacha.¹⁰ Bez tetování se v této době dívka nemohla provdat. Pigment pro tetování připravovala vždy matka dcery. Později se tetováním označovali zločinci, jejichž tetování vypadalo jako pásy a nazývalo se *Irezumi*, což je dnešní název pro japonské tetování. Zločinci byli v Japonsku tetováni až do 16. Století, avšak dodnes je člověk v Japonsku nosící tetování považován za zločince či někoho z nižší vrstvy. Významnou roli v rozvíjení tetování sehrály japonské dřevořezy *ukijoe*.¹¹ Estetickou funkci mělo tetování v Japonsku až od 17. Století, kdy vzkvétaly i dřevořezy a do popředí se dostala měšťanská kultura. V této době se rozvíjelo především tetování vyjadřující lásku a věrnost v podobě malých teček pod pažemi či ve slabinách. Dále se vyobrazovaly na kůži motivy japonských dřevořezů. Námětem jsou krajiny, ženy, bojovníci či rostliny.¹² Jak jsem již psala, tradiční japonské tetování se nazývá *Irezumi*. Vytváří se technikou *Tebori*, což je technika, kdy se inkoust vpichuje do kůže pomocí jehel, které jsou připevněné na hůlce. Celý proces tetování probíhá na zemi na rohoži. Tetování technikou *Tebori* je velmi bolestivé a trvá spousty hodin. Motivů tetování jsou nejčastěji japonské dějiny, legendy, mýty či náboženské motivy. Velmi často se objevují i květiny, imitace japonských vln a zvířata. Tetování se vždy skládá z jednoho ústředního motivu a několika dalších doplňujících motivů. V dnešní době jsou japonské náměty velmi oblíbené. Často ve městech spatřuji vytetované kapry Koi, lotosové květy či sakury. Motivů tatuáže mají i svou symboliku. Tygři symbolizují sílu, odvahu či rychlost. Lotosový květ a

⁹ ROBLEY, Horatio Gordon, *Tetování mezi Maori*, 2008, Žďár nad Sázavou: Ing. Radomír Fiksa- Sowulo Press. ISBN 978-80-903957-1-8

¹⁰ RYCHLÍK, Martin, *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. 2005, Praha: Lidové Noviny. ISBN 80-7106-780-6, Str. 159

¹¹ RYCHLÍK, Martin, *Tetování (6. Díl): Barevná nádhera i kníry japonských žen* [online], Rozhlas, [cit. 24. 2. 2015], Dostupné z: <http://www.rozhlas.cz/leonardo/svet/zprava/tetovani-6dil-barevna-nadhera-i-kniry-japonskych-zen--416801>

¹² MIŠKELOVÁ, Eva, *Náměty tradičního japonského tetování a jeho vliv na současné světové tetování*, [online], Bakalářská diplomová práce, Masarykova Univerzita, Filozofická fakulta, 2010 [cit. 24. 2. 2015], Dostupné z: http://is.muni.cz/th/215738/ff_b/Bakalarska_prace_-_Namety_tradicniho_japonskeho_tetovani_a_jeho_vliv_na_soucasne_svetove_tetovani.pdf

sakura naopak symbolizují jaro, lásku a pomíjivost života. Sakura se objevuje i jako symbol štěstí. V roce 1869 bylo v Japonsku tetování zakázáno. V Japonsku mohou být lidé s tetováním veřejně poníženi, nepracují jako státní zaměstnanci, dále nesmí do saun a mohou být i vyvedeni z veřejného koupaliště.¹³ Práce tatéra je tedy velmi náročná, jelikož tetování provádí, ikdyž by neměl. Japonské tetování bývá chápáno jako ochranný štít. Některým dodává určitý druh magičnosti, nadpřirozené síly a kontroly. Existují i ženy, které se nechávají tetovat, aby ochránily své dítě.

Kromě tetování na ostrovech a v Japonsku se tetování rozvíjelo i u Indiánských kmenů v Americe, v Africe. U obyvatel tmavší pleti je ale tetování více náročné díky barvě jejich pokožky. Z toho důvodu se mnohé kmeny tmavší pleti spíše zjizvovaly a do jizev si poté podle potřeby zanašely pigment. Výsledek skarifikace neboli zjizvení je ornament, který svou plasticitou vystupuje z kůže. U tetování Eskymáků jsem narazila na zajímavou zvláštnost a to, že tetování prováděla žena, nikoliv muž, jak tomu bylo u většiny kultur. Tetování eskymáckých dívek bylo započato již po první menstruaci a to v podobě tetování na bradě. V Severní Americe je nejstarším dokladem o tetování figurka, která znázorňuje potetovanou ženu, její stáří je odhadováno na cca 1500 let.¹⁴ V Evropě se dlouhou dobu tetování objevovalo na velmi malé hrtce obyvatel. Martin Rychlík ve své knize udává, že se tetování do Evropy dostalo i díky křižákům, kteří si nosili motivy na kůži z jejich cest.¹⁵ V Evropě bylo jinak tetování užíváno pro označení zločinců. Právě díky označování zločinců se poprvé objevily techniky na odstranění tetování. Křesťanství rozšířené ve středověku v Evropě tetování zakazovalo¹⁶, a tak si na jeho rozmach museli Evropané chvíli počkat. Na konci 18. Století se díky kapitánu Jamesi Cookovi do Evropy dostalo tetování domorodých národů. Díky plavbám po celém světě vzniklo námořnické tetování s vlastním jazykem symbolů. Významnou postavou byl John Rutherford, kterého zmiňuje ve své knize jak Martin Rychlík tak i Robley¹⁷ v knize o Maorském tetování, John Rutherford měl možnost žít s kmeny na Novém Zélandu a nechat si potetovat obličej. Dodnes není známo, zda s nimi žil dobrovolně

¹³ Volný překlad autorky: HORIYOSHITHREE, *Japanee Full Body Tattoo TeboriHORIYOSHI III.*, [online], Youtube, [cit. 24. 2. 2015], Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=llhEHNe62UM>

¹⁴ RYCHLÍK, Martin, *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. 2005, Praha: Lidové Noviny. ISBN 80-7106-780-6

¹⁵ RYCHLÍK, Martin, *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. 2005, Praha: Lidové Noviny. ISBN 80-7106-780-6

¹⁶ *Bible- písmo Svaté Starého a Nového zákona*, 2002, Česká biblická společnost, ISBN 80- 85810- 30- 1, str. 115, Leviticus 19:28

¹⁷ Knihy: RYCHLÍK, Martin, *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. 2005, Praha: Lidové Noviny. ISBN 80-7106-780-6; ROBLEY, Horatio Gordon, *Tetování mezi Maori*, 2008, Žďár nad Sázavou: Ing. Radomír Fiksa-Sowulo Press. ISBN 978-80-903957-1-8

či ne. Avšak jednou měl příležitost odcestovat, a tak ji využil a dopravil se s námořníky až do Evropy, kde se stal zajímavou atrakcí pro své moko. Námořníci hráli velkou roli v dnešních trendech tetování zvaných Old school a New school, které jsou inspirovány právě motivy tetování námořníků. V 19. Století bylo tetování výsadou šlechty¹⁸ a námořníků. Velký boom tetování nastal s rozvojem elektrického tetovacího strojku.¹⁹ Později se tetování rozšířilo i do cirkusu a v neposlední řadě i do vězení. Vězeňské tetování se však vyznačuje svým nekvalitním provedením a velmi jednoduchou symbolikou. V první polovině 20. Století se jako nejčastější motivy objevují válečné motivy či náboženská témata. Druhá polovina 20. Století se nesla v duchu rozmachu různých odvětví tetování, která se objevují i dnes. Například již zmíněné Old school a New school, dále tribal, realistické motivy, figury, abstraktní motivy, písmo či geometrie.

¹⁸ Martin Rychlík v knize *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla* uvádí, že princ Eduard VII. Byl prvním členem britské královské rodiny, který na sobě měl tetování.

¹⁹ Volný překlad autorky: Za vynálezce tetovacího strojku se považuje Samuel O'Reilly, který první tetovací strojek nechal patentovat roku 1891. Samuel O'Reilly byl americký tatér, díky kterému se zjednodušila a zlepšila kvalita tetování. Zdroj:

TATTOO ARCHIVE, *Samuel O'Reilly*, [online], Tattoo archive, [cit. 24. 2. 2015],

Dostupné z: http://www.tattooarchive.com/tattoo_history/oreilly_samuel.html

1.3. Rozdílnosti v technikách tetování

Elektrický tetovací strojek je výsadou až 20. a 21. Století. Pokud se ohlédneme zpátky do historie, zjistíme, že technika tetování byla velmi podobná na různých částech světa, odlišovala se jen v detailech. Princip zůstal stejný. Pigment je potřeba vpravit do určité hloubky kůže jakýmkoliv způsobem tak, aby zůstal v kůži trvale. Novodobá technika tetování je mnohem méně bolestivá, než jak tomu bylo dříve. Elektrický strojek kopíruje linie obtištěné na kůži naprosto přesně, práce je efektivní, trvá mnohem méně času a klienti „trpí“ co možná nejméně. Není ale právě malá bolestivost důvodem, proč je tetování v posledních letech tak masově rozšířené? Když se tetuje takové množství lidí, je vůbec možné, že je každý motiv dopředu řádně promyšlen? Na tuto otázku je těžká odpověď. Množství vytvořených tetování ročně je nesčíslné, ale nelze tvrdit, že je to důsledkem pouze malé bolestivosti. Myslím si, že významným faktorem je i dostupnost tetovacích strojků a nepřeborné množství kvalifikovaných tatérů. Jak se ale tetovalo dříve? Jaká byla technika zpracování tetování?

V dnešní době se výsledný motiv nejčastěji obtiskne na kůži pomocí speciálního roztoku a inkoustu, popřípadě za pomoci fixu. V minulosti se motiv na kůži kreslil nejčastěji sazemi z uhlí za pomoci štětce či prstů. Na Markézách se nazýval tatér *Tuhuna*, měl čtyři až pět asistentů, se kterými probíral výsledný vzor. Dnes se do procesu tetování zapojí většinou pouze zákazník a tatér. Při každém zpracování tetování je důležité dané místo co nejvíce napínat, aby byl motiv co možná nejpřesnější. Právě práci napínání kůže měli pomocníci *Tuhuny*, napínali kůži tetovaného, jak nejvíce to bylo možné. Nástroj na tetování se nazýval *Ta-* což byla zubatá násada, která se připevnila na hůlku.²⁰ Nástroje byly na Markézách vyráběny z ptačích či rybích kostí. Hůlka se nejčastěji vyráběla z ibiškového dřeva. Nástroj držel *tuhuna* v levé ruce a rukou pravou poklepával na zubaté kladívko druhou hůlkou. Tím se vpravoval pigment do kůže. Pigment na ostrovech připravoval vždy otec, nikoliv *Tuhuna*. Aby šla tatérovi práce lépe od ruky, prozpěvoval si do rytmu písně pro zmírnění bolesti. Při tak drastické proceduře se často stávalo, že se tetování zanítilo a muselo se následně léčit. Marshallovy ostrovy mají velmi podobné nástroje, stejně tak i Maorští tatéři. Nástroje tetování na Marshallových ostrovech se také skládají z teslice a paličky. Dláto je rovněž vyrobeno z kostí, počet zubů na dlátu byl 3 - 12. Pigment pro tetování získávali obyvatelé

²⁰ HANDY, Willowdean Chatterson, *Tetování na Markézách*, 2012, Žďár nad Sázavou: Bodyart Press. ISBN 978-80-87525-05-0

z rozdrčených oharků kokosových vláken smíchaných s vodou. Tetování probíhalo opět poklepáváním paličkou na teslici. Maorští tatéři tetovali stejným principem za pomoci dlátek z kostí či ze žraločích zubů, a paličky. Technika tetování je opravdu velmi bolestivá díky hloubce vpravení pigmentu. U Maorů se často stávalo, že při tetování obličeje byla kůže proražena skrz, v tomto případě začal tetovaný kouřit dýmku a tím desinfikoval a uzavíral ránu. Časem ale začali vyrábět nástroje z oceli, což znamenalo i vytváření jemnějších motivů. Touto technikou se přiblížili k technice tetování za pomoci elektrického strojku. Japonské tetování *Tebori* má pouze jeden nástroj pro zhotovení. Na dlouhé hůlce jsou umístěné jehly. Dříve byla hůlka zhotovena z bambusu či jiného dřeva a místo novějších jehel bylo užito kostěných násad. V dnešní době je nástroj zhotoven z oceli s naletovanými jehlami. Což je ze všech technik nejbližší dnešnímu stylu tetování. Zajímavou techniku tetován mají Eskymáci, kteří pigment do kůže vpracují za pomoci jehly, kterou „prošívají“ kůži. V Africe se pigment vpravoval do hlubokých ran, ze kterých se časem staly reliéfní tmavé jizvy. Tetovací strojek na elektrický pohon je výdobytkem až konce 19. Století. Místo kostěných dlátek se užívají ocelové jehly naletované v potřebném počtu blízko u sebe a poháněných elektrickou energií.

Kromě nového nástroje při tetování se změnila i zvyklosti, které okolo vytváření tetování probíhaly. Dnes zajde klient do studia popřípadě k tatérovi domů, nechá si zhotovit chtěný motiv, to je vše. Domorodé kmeny ale měly vlastní rituály, které před začátkem tetování prováděli. Markézané stavěli zvláštní obydlí pro tetování. Obyvatelé Marshallových ostrovů si museli tetování zasloužit zvládnutím „útrpného obřadu“.²¹ Tetovaný Maor zase neměl výsadu ukončit tetování dříve či si dát snad chvíli pauzu, než řekl umělec. Dalším rozdílem je pohlaví tatéra, není striktně dané jako dříve, ale tetují jak muži, tak i ženy. Dnes je vše podřízeno spokojenosti zákazníka. Pigment neboli barva pro tetování je zakoupena, tatér si ji nevyrobí. Vše je sterilně čisté, tatér vychází co nejvíce vstříc tetovanému. Snaží se zmírnit jeho bolest, větší tetování dělá vícekrát. Rituální obřady k tetování se provádí už jen minimálně a to pouze v malém okruhu lidí, nikoliv v tetovacím studiu. Tetování v tetovacím studiu je místo, kde by se měl člověk cítit příjemně. Jediný rituál, který předchází samotnému tetování je výběr motivu a poté nachystání všeho potřebného. Právě výběr motivu je v dnešní době opravdu klíčový. Dnes se málokdo tetuje z důvodu ukázání odvahy či k zastrašení

²¹ Obyčejný obyvatel Marshallových ostrovů si musel tetování zasloužit zvládnutím „útrpného obřadu“. Útrpný obřad znamenal proběhnutí tratě s kokosovým ořechem, kdy se daného obyvatele snažili ostatní muži zasáhnout oštěpy. Pokud tento běh člověk přežil, zasloužil si tetování a ořech uložil, pro výrobu tetování.
Zdroj: SPENNEMANN, Dirk, *Tetování na Marshallových ostrovech*

nepřátel. Tetování je spíše dekorativního charakteru. Výběru motivu a důvodů vedoucích k tetování se budu zabývat v další kapitole.

1.4. Užívané motivy

Tetování, obrazec zaznamenaný do kůže stojí na námětu, na daném motivu. Dnes tetování provádí málokdo za ochranným účelem, jako nutnost v kmeni a také tetování minimálně určuje společenskou prestiž (mnohdy spíše naopak). Dnes má tetování hlavně funkci estetickou i přes ideu, díky které vzniklo. Má hlavně estetickou hodnotu, především pro lidi, kteří se na dané tetování dívají. Tetování se musí nebo by mělo majiteli líbit, měl by s ním být spokojený, což jde ruku v ruce s jeho estetickou stránkou. Existují náměty v tetování s vlastní symbolikou, díky které jsou hojně využívány. Například růže, jedna z nejčastěji užívaných květin v tetování symbolizuje lásku, díky svému růstu od poupěte po krásný květ.²² Na základě dotazníku, čerpání informací z knih a vlastního pozorování jsem došla k několika nejčastěji užívaným námětům v tetování.

Z dotazníku vyplívá, že nejčastějším motivem je motiv zvířecí, dále rostlinný, figurální, znak a text. Sama když se ve městě, ve škole, v obchodě nebo jinde rozhlédnu po potetovaných lidech, většinou na sobě nesou motiv růže, vlaštovky, ženy nebo zvířete, ojedinělé nejsou ani texty. Což je ale zapříčiněno i orientovaností tetovacích studií v Olomouci.²³ Sama jsem se za svou tetovací praxi nejčastěji setkala s rostlinnými motivy. Když bychom se podívali zpětně do historie tetování, motivy se různě obměňovaly a postupem času i rozšířily. V počátcích tetování se objevují u domorodých kmenů tetování, které souvisí s životem tamních obyvatel. Zobrazovaly se mušle, ryby, ptáci, korýši, slunce, voda nebo i jednoduché geometrické vzory uskupené do pásů. Zobrazoval se okolní svět, což se dle mého názoru zobrazuje dodnes. Japonské tetování se vyznačovalo perfektním zpracováním motivu. Nejčastějšími náměty byly japonské dřevořezy, mýty, báje, rostliny, zvířata či gejši. Každý motiv symbolizoval určitou věc. V symbolice hraje velkou roli tetování námořníků, které neslo nejčastěji ochrannou funkci nebo vzpomínku na domov. Objevují se i tetování, které označovali, co už daný námořník zažil, kolikrát jakou zemi navštívil.²⁴ Od vynálezu tetovacího strojku se

²² BECKER, Udo, *Slovník symbolů*, 2007, Praha: Portál, ISBN 978-80-7367-284-3.

²³ Viz. Například tetovací studia: *Origin Tattoo* nebo *Omen tattoo*.

²⁴ Modrý ptáček zdobil námořníka, který přeplul více jak 5000 mil, po přeplutí rovníku si mohl námořník nechat vytetovat Neptuna. „Drak se rovnal návštěvě Číny kobra původně označovala plavbu v Atlantském oceánu.“ uvádí Martin Rychlík v knize *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*.

motivy značně rozšířily. Práce se stala jednodušší, rychlejší. Tatér se mohl více zaměřit na návrh. Jaké jsou tedy často užívané motivy a jaká je jejich symbolika?

Z květin se nejčastěji vyskytuje již zmíněná růže, dále lotos, pivoňka, gerbera či v posledních letech jako „boom“ pampeliška. Kromě květin se vytetovávají i stromy, větve, kořeny, listy. Lotos symbolizuje ženu, v Indické kultuře je lotos přirovnáván k ženské pochvě, kterou projde každý život. V dnešní době i symbol ukončení vztahu. Pivoňka je v Japonsku a Číně symbolem rovnováhy, bohatství i štěstí, spolu se lvem značí sílu a krásu.²⁵ Strom pro mnohé symbolizuje sílu, život, reinkarnaci.

Zvířecí motivy, dříve značící sílu majitele, které měly i odstrašovací funkci, se dnes vyobrazují nejčastěji ve spojení s láskou. Láskou či vzpomínkou ke zvířeti. Kromě dané symboliky se objevují i zvířata, která nesou symbol štěstí, jako například kapr Koi. V dotazníku mnoho respondentů odpovědělo, že zvířecí motiv je pro ně vzpomínka na lásku k domácímu mazlíčkovi. Mezi nejčastější motivy patří realisticky zpracované podoby zvířat, dále zpodobnění zvěrokruhu ale i otisky tlapek.

Figurální motivy bývají nejčastěji v podobě portrétů. Objevují se ale i celé figury se značně uvolněným rukopisem. Nepříliš šťastným řešením, ale v 99,9 % užívaným, je tetování portrétů dle fotografie. Um zvládnání hyperrealistického tetování je ale výsadou menší hrstky tatérů, čímž se stává, že podoba v tetování s daným jedincem nebývá ani lehce patrná. Dle mého nese tetování portrétů jisté úskalí ve výběru umělce. Důvodem, proč si nechají lidé tetovat portréty, bývá nejčastěji vzpomínka na určitou podobu člověka. Vzpomínka na někoho, koho chtějí mít stále u sebe. Dále se tetují portréty z důvodu vytvoření jakéhosi „symbolu“ pro konkrétního člověka. Bývají to známé osobnosti jako například Marilyn Monroe, Elvis Presley či John Lennon. V Olomouci se díky studiu Origin Tattoo vyskytuje mnoho figurálních tetování ve stylu Old school, kdy jsou vytetovány nejčastěji ženy z meziválečného období se silnou obrysovou linií a vybarvenými plochami.

Tetování ve formě textu se objevuje spíše u mladších obyvatel. Problém v tetování textu spatřuji v jeho umístění. Tělo pokrývá velká plocha kůže a umístit text, který není jednotnou plochou, ale několika samostatnými písmeny, je velmi obtížné. Často mi text připomíná spíše „ušpiněné“ místo, je to ale pouze můj osobní názor. U textu se ale často odbourává mnoho dotazů na dané tetování. Každý chce vědět, jen co je v něm napsáno a to je vše. Málokdo se

²⁵ WATKINS, Jack, *Symboly a významy- Tetování*, 2011, Praha: Brána. ISBN 978-80-7243-523-4, str. 86

zeptá, proč. Nespátřují lidé v tetování větší hloubku? Nebo ji nejsou schopni porozumět? Ovšem ne každé tetování v sobě nese jisté poselství.

V posledních letech se do popředí dostává tetování založené na geometrických obrazcích. Od jednoduchých geometrických útvarů po složité kompozice. Od prostého kruhu, přes spojení trojúhelníků až po změť křivek. Díky tomu, že není zatím tolik rozšířené nebo chtěné, zná málokdo symboliku geometrických obrazců. Přičemž například kruh symbolizuje nekonečno, absolutní jednotu.²⁶

V této kapitole jsem shrnula, jaké jsou často užívané motivy v tetování a jejich symboly. Vše je ale pouze obecné. Symbolika není fixní, ať už napříč kulturami, tak i pohledem každého z nás. Symbolika motivů je obecná, co znamená kruh pro mě, nemusí znamenat pro druhého a třetí člověk v této symbolice spatřuje naprosto jiný motiv. Pokud si chce člověk nechat vytetovat symbol lásky, nemusí to být přeci nutně růže, červená barva či pes. Je důležité ptát se, jaký je důvod? Co mě k tomuto námětu vedlo? Jaká je myšlenka daného tetování? Dle mého názoru, v takové chvíli zjistíme, že je nepřeborné množství způsobů jak danou ideu zpracovat a je jen na nás, jestli objevíme tu správnou. Jestli existuje vůbec správné zpracování dané myšlenky, které ji naprosto přesně vystihuje, a kolik takových možných zpracování existuje? Není vše subjektivní?

Právě na ideji, myšlence stojí celé tetování. Na důvodu proč. V dotazníku mi mnoho respondentů odpovědělo, že důvod je prostý, tetování se jim líbí. S tím mohu souhlasit jen částečně. Ano tetování jako takové se jim líbí, proto si nechají tetování vytvořit, ale to není argument na daný motiv. Vždy je podle mě důvod, proč si lidé vybrali zrovna daný motiv. Pokud se jim líbí, musí v nich něco vyvolávat, a co je to něco? Prostě se mi líbí, pro mě není odpověď. Mně samotné se tetování líbí, ale to není důvod, proč mám vytetované náměty na svém těle. Je to jen důvod k tomu, abych si tetování nechala vytvořit.

²⁶ BECKER, Udo, *Slovník symbolů*, 2007, Praha: Portál, ISBN 978-80-7367-284-3. Str. 133

1.5. Důvody pro zhotovení tatuáže

Dnešní důvody bývají nejčastěji estetického charakteru a vnitřní potřeby zachytit informaci do kůže. Důvody jsou odlišné od dřívějších.

V Africe byl důvod pro tetování prostý, značil odvahu a odolnost. Obyvatelé se tetovali i pro zvýšení své sexuality a kmenového postavení.²⁷ Tyto důvody se v tetování obyvatel kmenů po celém světě příliš nelišily. Tetování znamenalo nadřazenost, sílu, bylo spjata se sociálními zvyklostmi. Maorové měli svým tetováním zastrašit protivníka. Upřít se tetování nedá ani magický a léčebný význam. Nejsou výjimkou i tetování spojená s rituály na přivolání duchů nebo bohů. V Indii se tatuáž vytvářela jako ochrana proti neštěstí, dále i proti neplodnosti.²⁸

Dnes nejčastěji slyším důvod, že se dotyčnému prostě a jednoduše líbí. Také si lidé pořizují tatuáž z důvodu zaznamenání vzpomínky, milníku v životě, milované osoby, zvířete či věci. Nejčastějším důvodem, pro pořízení tetování mi v dotazníku respondenti odpověděli, že se jim líbí a také, že chtějí vyjádřit svou osobnost, odlišit se. Z průzkumu mi vyplývá, že v dnešní době má tetování naprosto jiný význam, než tomu bylo dříve. Nejsem schopna zodpovědět, zda je to správně či ne. Změnilo se natolik myšlení lidí, že pro ně nemá tetování rituální charakter, nemá jim přinášet štěstí či dodávat odvahu? Jaký má tedy charakter tetování dnes? Myslím si, že čistě estetický. Dnes je tetování stále řemeslem, které je velmi dobře placeno. Proč by se měl tedy tatér namáhat a rozmlouvat s lidmi o jejich důvodech a výsledném motivu, když je tak dobře placen? Najde se malá hrstka umělců, kteří motiv tetování se zákazníkem opravdu dopodrobna probírají a hledají v něm prapodstatu, která by se dala vystihnout. A právě podstatou myšlenky jsem se zabývala. Hlavním tématem bakalářské práce je zpracování námětu. Ať už se jedná o květinu, geometrii, text, figuru, krajinu či jiné, vždy se liší představa ohledně námětu jak u zákazníka tak i u tatéra. Každý má jinou představu o tom, jak by měla být daná myšlenka zpracovaná. Soudím, že největší podíl na výsledném motivu má důvod pro jeho zpracování. Proč si daný motiv chce nechat zákazník vytetovat. Příběh motivu je pro mě stejně důležitý jako jeho výsledná podoba. V mé krátké tatérské praxi jsem se setkala i s tetováním, které nemělo příběh, ačkoliv bylo zatím pouze jedno. Právě toto tetování, mě přivedlo k myšlence zpracovat náměty podle svého. Tetování, o kterém se zmiňuji, je tetování na ženě v naší rodině. Nechala si ho vytvořit na základě přání

²⁷ RYCHLÍK, Martin, *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. 2005, Praha: Lidové Noviny. ISBN 80-7106-780-6 str. 191

²⁸ RYCHLÍK, Martin, *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. 2005, Praha: Lidové Noviny. ISBN 80-7106-780-6 str. 146

partnera, nikoliv svého. Přišla za mnou s prosbou o jakékoliv tetování, jen aby bylo pěkné a ženské. Vytvořila jsem pro ni rostlinné tetování, které je líbivé a pro mě má velký význam, bohužel větší než pro samotnou nositelku. Každé tetování, které jsem zatím vytvořila, mi hodně dalo. Díky lidem, kteří mi dovolili a dovolí zvěčnit do jejich kůže určitý motiv, se můžu učit a trénovat. Nevím, jak dlouho bude trvat, než začnu zapomínat na všechny tatuáže, které jsem vytvořila. Možná až pro mě nebudou mít takovou váhu, jakou mají nyní, přesto doufám, že se to nikdy nestane. Příčí se mi myšlenka, vytvářet tetování jako na běžícím pásu. Vytvořit několik tatuáží za den, které obohatí pouze nositele a ne mě samotnou. Chci, aby mi každé tetování zavdalo důvod pro další tvorbu nebo pro přemýšlení o sobě, proto chci s lidmi o jejich tetování mluvit. Není to pouze z důvodu, abychom našli vhodný námět, ale také proto, abych se o nich něco dozvěděla. Můj otisk do jejich kůže je totiž pouze zpětná reakce na jejich podnět. Právě Pavly tetování, které postrádá vlastní iniciativu a je pouze doplňkem, mě ujistilo v tom, že takto bych pracovat nechtěla. Z tetovaných zákazníků jsem vybrala několik, jejichž námět jsem dále rozpracovala v textové i praktické části bakalářské práce. Všichni jsou studenti Výtvarné tvorby a všichni mi byli velmi nápomocni při zpracování vhodných námětů, ať už se jedná o Davida, který si přál geometrické tetování, Nelu s motýli i Terezu s růží, která symbolizuje gesto.

Kromě vlastní realizace jsem hledala osobnost, která by zpracovala téma tetování podobným způsobem jako já, nenašla jsem ale nikoho. Narazila jsem pouze na malíře *Shawna Barbera*, jehož ústředním motivem jeho maleb jsou lidé s tetováním či prostředí tetovacího studia. Shawn Barber je známým umělcem pracujícím v New Yorku, který velmi realisticky ztvárňuje lidi s tetováním, známé umělecké tatéry či prostředí tetovacího studia, avšak nerozpracovává již výsledné tetování dále. Při tvorbě návrhů na tetování jsem našla mnoho tatérů, kteří tvoří v podobném duchu, jako jsou jednotlivá tetování. Jsou vždy uvedeni u jednotlivých tetovaných osob, které jsem zahrnula do své bakalářské práce.

2. PRAKTICKÁ ČÁST

2.1. Tetování od návrhu po výsledek

2.1.1. David

Davidova tatuáž byla první tatuáží, kterou jsem v rámci bakalářské práce dokončila. Byl prvním člověkem, se kterým jsem opravdu probírala daný motiv i s jeho myšlenkou. Často jsem se ptala, proč? Odpovědí mi bývalo, protože se mi to líbí, s tím jsem se ale nespokojila. Díky rozhovoru s Davidem a jeho vyplněním dotazníku, jsem konečně přišla na to proč. Čímž pro mě bylo zhotovení návrhu na výsledné tetování jednodušší. David se pro tetování rozhodl teprve před rokem. Nevěděl co ani kam, ale začal chtít. Od počátku naší společné komunikace na téma tetování, chtěl David tetování geometrické. Geometrie pro něj měla znamenat budoucí vysokou školu a následně i uplatnění. Z těchto plánů nakonec sešlo, ale i přes to se Davida geometrie držela. Po několika měsících přemýšlení za mnou David přišel s myšlenkou spojit geometrii se zvířecím motivem. Jako zvíře zvolil jelena, který mu symbolizuje sílu, majestátnost, je to král lesa. Díky studiu výtvarného oboru jsem předpokládala, že si David do návrhu nenechá příliš mluvit a nechala návrh částečně i na něm. Od reálného zpracování nakonec přešel k jednoduše zkonstruované hlavě, která ale mnohdy nevypadala jako jelen. Byla jsem ráda, když jsme si nakonec nad návrh sedli spolu a našli konečné řešení. Umístění tatuáže je na paži, tudíž se musela přizpůsobit velikost návrhu. Výsledné tetování jsme zvládli ve dvou sezeních, avšak stále není zcela dokončené. David mi nechal otevřené dveře, kdyby mě napadlo vylepšení, můžeme ho zkusit. Trojúhelníky²⁹, linie a hlava jelena jsou umístěny na vnější části levé paže. Přesná geometrie v motivu není. Vše je od ruky. Z námětu se vytratila taková svázaná přesnost. Jelen je jednou částí tetování, které David plánuje. Na druhé paži v dohledné době vytvoříme v podobném duchu i hlavu vlka. Geometrickému tetování se věnuje Diana Katsko.³⁰ Tetování, kde se spojují dvě zvířata, jak tomu bude jednou i u Davida, rozpracovává i Valentino Hirsch³¹.

²⁹ V knize Slovník symbolů udává Becker o trojúhelníku: „ Ve středověku byl chápán jako symbol světla. “ Časté je i užití trojúhelníku jakožto symbolu klidu a harmonie.

³⁰ Viz obrazová příloha č. 2

³¹ Viz obrazová příloha č. 3

Obraz, který jsem vytvořila na základě Davidova tetování³² má zcela jiný ráz. Po době, kterou jsem s Davidem strávila, mi nepřipadalo výstižné vytvořit jako symbol síly a majestátnosti hlavu jelena. David od dětství tráví spoustu času v přírodě, v létě v lese v zimě na svahu. Pro mě je u Davida jasným symbolem síly strom. Ne jeden strom, ale celý les, jelikož v celku je síla, ne pouze v jednom článku. Vytvořila jsem prostor, který mi připomíná les, ve kterém jsem s Davidem byla. Motiv je doplněn o linie, trojúhelníky. Snažila jsem se v obraze spojit prvky živého a neživého. Krajinu a geometrii. Základem je středová kompozice, linie, na kterou jsem nasadila hlavní výjev, stejně tak jako střed Davidovy paže. Hlavní barvou v malbě je žlutá, která mi v čisté podobě symbolizuje korunu. Jeden z vládnoucích atributů. Hulke ve své knize uvádí, že žlutá symbolizuje inteligenci a moudrost, ztělesňuje pocit svobodného.³³ Právě pocit svobody je mi u Davida blízký. Žlutá je ale i doplněna o zemité odstíny, které se v krajině běžně vyskytují a celou ji utvářejí. Malba není zahlcena pod množstvím barvy, ale dýchá. Kromě barevné plochy je v ní i zahrnuta složka kresebná. Jako jediná ze čtyř vytvořených maleb je práce koncipovaná na šířku.³⁴

2.1.2. Nela

Nela za mnou přišla s prosbou o barevné tetování s motivem motýlů³⁵, tedy jediným tetováním, kde byla i jiná barva než odstíny šedé a černá. Umístění motivu bylo od počátku jasné a jednalo se o vnitřní stranu předloktí. Jaký je ale důvod námětu motýlů? Nela mi na tuto otázku odpověděla následovně: „*Protože mám teď poslední rok zhruba nějaké víc přírodní období než kdy dřív. Mám velkou potřebu být v přírodě.*“ Další myšlenky, které mi sdělila o svém námětu, byly, že má odmalička blízko k přírodě, tíhne k ní a ráda by si takový malý kousek přírody nesla všude s sebou. Symbol přírody je pro Nelu motýl, motýl jakožto něco krásného, mystického a zvláštního. Sama tíhne k motivům víl na louce s květinami, skřítků a motýlů. Motýla si představuje v modré barevnosti, jelikož je pro ni modrá uklidňující barvou. Návrh tetování jsme konzultovaly a došly spolu k jednotnému návrhu, který nezobrazuje reálný výjev motýlů. Tetování je více stylizované. Návrh jsem vypracovávala dle zadaných kritérií od Nely, tetování musí být barevné, tvar obdélníkový a

³² Viz Obrazová příloha č. 1

³³ HULKE, Waltraud Maria, *Praktická kniha o barvách*, 2005, Příkladnice: FONTÁNA ESOTERA. ISBN 80- 7336-236-8, str. 50

³⁴ Viz obrazová příloha č. 4

³⁵ Udo Becker v knize *Slovník symbolů o motýlu* udává: „*Základní symbolický význam motýla však spočívá v jeho proměně z vajíčka přes housenku a jakoby smrtelně strnulou kuklu v zářivě pestrého létajícího tvora, který miluje sluneční svit.*“, dále v knize uvádí, že motýl je symbolem ženy, duše či vzkříšení. Str. 181

do něj zakomponovat určitým způsobem motýli. Vytvořila jsem sérii návrhů od realistické podoby až k velké stylizaci a spíše pocitu z motýlů, než jejich konkrétní podoby. Nakonec si Nela vybrala návrh, ve kterém jsou motýli ne příliš reálně ztvárnění v obdélníkovém poli, které ale jejich křídla přesahují. Při návrhu mi bylo proti srsti zakomponovat motýli, třepotající se tvory do určitého geometrického obrazce, z toho důvodu v tetování motýli přesahují zadaný rámeček. Odstínů modré je v tetování užito několik, od velmi světlých až po tmavé. Přírodním motivem a způsobem zpracování Nelina tetování³⁶ se dá najít podobnost i s některými pracemi Ondrashe³⁷ pracujícího ve Znojmě či Studia Decasa³⁸ z Rakouska.

V malbě, ve které jsem vycházela z tetování Nely, jsem se příliš neoddálila od vybraného motivu motýlů. Myšlenka se mi zdála naprosto ideální. Rozdíl mezi mou malbou a Neliným tetováním nastala ve způsobu zpracování a použité barevnosti. Motýl je pro mě živý stále se pohybující tvor, který sem tam usedne na lístek či květinu. Je to třepotavý pohyb, který je jen těžko polapitelný. Naprostou dominantou jsou pro mne jeho křídla, která působí svou průsvitností jakoby pomalu neexistovala. Neztvárnila jsem motýly v geometrickém útvaru, nechala jsem je za pomoci tahů štětce volně se pohybovat po podkladu, po „louce“. Barevnost jsem rozšířila o oker, zelenou, odstíny žluté a modré. Modré tetování motýlů mi nevyjadřuje je samotné. Modrá barva je pro mě barvou klidu, ticha, studenosti. Wolfgang von Goethe o modré tvrdí, že působí chladně a prázdne³⁹, naopak W. Maria Hulke v modré spatřuje klid, uvolnění, idealismus a snivého člověka.⁴⁰ Je vidět, že názorů na působení modré barvy a její symboliku je mnoho a každý na ni může mít jiný názor, což je stejná problematika jako u výsledného motivu. Nelino tetování a můj obraz⁴¹ je myslím nejbližší dvojice v celé mé bakalářské práci, minimálně se od sebe odlišují. V tomto jsem spatřila zvláštnost, která mě překvapila. Námět zůstal stejný, změnila se jen forma zpracování.

2.1.3. Tereza

Námět Terezina tetování vychází z knihy Hra o trůny od George R. R. Martina. První myšlenkou, kterou mi Tereza sdělila, bylo, že si chce nechat vytetovat růži, protože se její teta

³⁶ Viz obrazová příloha č. 5

³⁷ Viz obrazová příloha č. 6

³⁸ Viz obrazová příloha č. 7

³⁹ GOETHE, Johann Wolfgang von, *Smyslově- morální účinek barev*, 2011, Hranice: Fabula. ISBN 978- 80-86600- 13- 0

⁴⁰ HULKE, Waltraud Maria, *Praktická kniha o barvách*, 2005, Přešlavič: FONTÁNA ESOTERA. ISBN 80-7336-236-8

⁴¹ Viz obrazová příloha č. 8

jmenuje Růžena a má jí ráda. Chvíli jsem nevěděla, zda to myslí vážně nebo ne, a tak jsem se jí ptala více do hloubky, abych o důvodu jejího tetování zjistila více a měla se za co chytit. Nakonec jsme došly k tomu, že růži si chce nechat zvěčnit jako symbol gesta v knize a teta Růžena je jen dodatek, který by říkala ostatním lidem raději. V knize se píše, že si muž měl vybrat ženu ze všech nejkrásnější a obdarovat ji modrou růží. Muž si vybral, avšak nebyla to podle očekávání jeho manželka ale žena jiná, pro něj v tu chvíli nejkrásnější a jako vyjádření ji podaroval modrou růží, která se pro ni stala symbolická. Toto rozhodnutí však vyvolalo něco, co nečekal. Spustila se série tragických událostí i smrti. Po tom co mi tuto informaci Tereza sdělila, jsem příliš nechápala, proč chce zrovna růži. Sdělila mi, že se líbí gesto. Růže pro ni nesymbolizuje lásku ani krásu. Líbí se jí jako atribut gesta. Byla si svou růží natolik jistá, že jsem jí nechtěla nic rozmlouvat ani se jí ptát dál, proč zrovna růže, zda by se gesto nedalo vystihnout i jinak.

Tetování jsme umístily na stehno, přičemž růže zaujímá z přední strany stehna značnou část. Růže je provedena pouze linkami. Kolem samotného květu si Tereza přála i listy, které z motivu utvářejí příjemný celek. Tetování⁴² je vytvořeno pouze z černé a je dominantou celé nohy. Tetování v podobě růže je velmi častým motivem, a tak lze najít jeho zpracování v téměř každém studiu po celém světě. Mezi zajímavé pojetí patří růže v podání Flexxe⁴³ z Inkoust Tattoo či k vidění ve studiu Bang bang Tattoo⁴⁴.

Od počátku naší konverzace byla Tereza nerozhodná, přišlo mi, že mnoho věcí se bilo navzájem. Růže jako symbol lásky ani krásy nikoliv, přitom gesto v knize značilo krásu, něco čistého co nevzniklo na popud něčeho jiného. Prostá čistá myšlenka a rozhodnutí. V gestu spatřuji rozhodnutí výběru. Výběr manželky/ povinnosti/ mozku/ jistoty nebo krásné ženy/ volnosti/ srdce. Chtěla jsem v malbě k tetování ztvárnit gesto a jeho následky, nikoliv pouze určitý předmět gesta. Gesto, díky kterému mnoho lidí zemřelo. Gesto, díky kterému muž upřednostnil jinou ženu před manželkou. Vytvořila jsem malbu, které dominuje tmavá barevnost symbolizující prázdnotu, která po smrti lidí nastala. V obraze je motiv jak gesta, manželky tak i krásné ženy. Vše je zahaleno v tmavém oparu gesta. Ve vrchní části malby převažuje světlá barevnost z důvodu čistoty daného rozhodnutí, proto, že muž se spontánně rozhodl, nenapadly ho následky, řídil se momentálními pocity. Červená barva provází růži,

⁴² Viz obrazová příloha č. 9

⁴³ Viz obrazová příloha č. 10

⁴⁴ Viz obrazová příloha č. 11

kteřá se pohybuje s gestem od muže směrem k ženě, dále znázorňuje i žárlivost manželky, kteřá je upozaděná a je tudíž minimálně viditelná.⁴⁵

Terezina myšlenka pro mě měla největší hloubku, znám ji ze všech potetovaných nejméně, nebyla jsem tolik ovlivněná svými zkušenostmi. Tereza také stejně jako já holduje tetování a jak sama řekla, nikdy s ním neskončí, proto jsem se divila, že námět tetování vzala tak přímo. Možná je pro ni dostatečně vyjadřující dané gesto. To, že jsme se názorově na motivu gesta neshodly, neznamená, že jedna či druhá práce ho nevyjadřují. Jen každá práce vyjadřuje motiv gesta jiným způsobem, jiným myšlením jedince.

2.1.4. Nadřa

Čtvrté tetování, čtvrtá malba. Nejvíce jsem svou teorii a možnosti zpracování jedné myšlenky několika způsoby uplatnila sama na sobě. Chtěla jsem ve svém tetování ztvárnit způsob práce s myšlenkami a jeho konečným výsledkem. Při zpracovávání návrhu jsem zkoušela jak květiny, ženy, přepracování obrazu pro mě významného malíře, tak i intuitivní kresbu, zcela bez jakýchkoliv zadání na způsob práce či formát. Nedařilo se mi najít vhodný způsob zpracování svojí myšlenky. Zkoušela jsem rozpracovat samu sebe při práci návrhu na danou ideu formou x kusů portrétů při práci. Nakonec jsem došla k lineární kresbě. Ke kresbě, ve které mnoho myšlenek začíná v jednom bodě, v mé hlavě. Z té vycházejí, různě se prolínají, některé nápady jsou více či méně důležité. Z některých vycházím, některé zahodím. Některé se naprosto vymykají myšlence, proto jsou mimo, některé zase protínají střed, protože jsou jejím těžištěm. Zpracovala jsem způsob vzniku každé jednotlivé práce, která začíná u myšlenky, přechází k desítkám nápadům, poté k papírovým skicám až se nakonec vystříbří pro danou chvíli ideální forma zpracování. Tetování vypadá jako změť linií, které se často protínají v určitém bodě, ale není to u všech. Některé začínají již na jiné linii (na jiné myšlence). Finální tetování mi kromě hlavního bodu a z něho vycházejících linií připomíná nějaký základ mne samotné. Něco, co mě utváří, změť informací, díky které jsem schopná vytvořit určitou věc. Tetování mě samotné pro mne bylo nejsložitější, jelikož najít si čas na ostatní nebývá problém, ale najít si čas na sebe samu problémem byl. Dále mi ztěžoval tetování i fakt, že budu pár dní částečně omezena v pohybu. Tetování se musí zahojit, je třeba, aby dýchalo, musí se o něj člověk starat, věnovat mu svůj čas. Zjistila jsem, že proces utváření samotného tetování mi dává stejně tolik jako výsledný motiv. Počáteční myšlenka,

⁴⁵ Viz obrazová příloha č. 12

zpracování návrhu, samotná tatuáž, péče a zahojený výsledný motiv. Vše je jako člověk, který vzniká, až se nakonec utvoří. Zaznamenat si do své kůže určitou informaci je pro mě fantastické, mít na sobě něco trvalého a ideálně si tuto trvalost vytvořit sám. Sám do sebe vložit další informaci, nepřenechat ji někomu jinému. Takové důvody mě vedly k tetování sebe sama. Tetování je všehovšudy velmi jednoduché, tvoří ho pouze linie z černé barvy a minimum vyplněné plochy.⁴⁶ V posledních pár měsících často nacházím tatéry či studia, kde se objevuje lineární tetování. Zmíním například Adinu⁴⁷ v Inkoust Tattoo. Nejpreciznějším tatérem v oblasti lineárního zpracování motivů je Chaim Machlev⁴⁸.

Jakmile jsem ale došla k výslednému námětu a vytetovala ho, napadlo mě několik dalších způsobů, jak tuto změť, která je u každé práce, ztvárnit. Díky svému vlastnímu tetování jsem došla k závěru, že každé tetování má několik desítek možná i stovek způsobů zpracování, které pro daného člověka budou naprosto přesně vyjadřovat danou myšlenku.

Malbu ke svému vlastnímu tetování, jsem pojala jako jakousi krajinu, kde se prolínají plochy, které jsou více či méně výrazné, mají rozdílnou velikost a barevnost. Vše z důvodu podílu na konečném výsledku, který ale vlastně nemusí být výsledkem jediným, nýbrž jedním z mnoha. Barevnost jsem použila spíše zemitou, jelikož je mi momentálně nejbližší a i nejpříjemnější. Malba⁴⁹ podle mého vlastního tetování uzavírá čtveřici maleb, které jsem na téma námětů zpracovala.

⁴⁶ Viz obrazová příloha č. 13

⁴⁷ Viz obrazová příloha č. 14

⁴⁸ Viz obrazová příloha č. 15

⁴⁹ Viz obrazová příloha č. 16

2.2. Výsledná práce

Výsledkem mé bakalářské práce jsou čtyři obrazy, malované technikou akrylu na sololitových deskách. Rozměr všech obrazů je totožný a to 130 × 100 cm. Každý obraz je mou ideou k dané tatuáži. Před namalováním obrazů jsem vytvořila finální návrh tatuáže, který si každý jedinec přál a vyjadřoval jeho ideu. Po vytetování námětů jsem jejich ideu dále rozpracovávala a hledala další východisko, jak určitou myšlenku ztvárnit. Po mnoha skicách jsem došla k finálním návrhům, které jsem přepracovala do podoby maleb. Malba je pro mne médium, ve kterém jsem momentálně nejvíce schopna ztvárnit svou myšlenku. V tetování jsem limitovaná zákazníkem a velikostí tetované plochy. Obrazy jsem zvolila větších rozměrů, jelikož se mi s větší plochou pracuje lépe. Akrylové barvy mi na rozdíl od tetování umožňují překrývat, korigovat, mazat. Tetování není tak přepracovatelné, což mě do jisté míry omezuje. Nejspíše z důvodu vlastní neschopnosti, vytvořit ideální námět bez průběžného přepracování. Řekla bych, že mé malby by se daly použít jako výchozí hotový námět, který by bylo možné ztvárnit pomocí tatuáže. Finální skici ve formě maleb. Mé malby jsou ale mou verzí, která nesouhlasí s náměty, které si zákazníci přáli. Jsou pouze mým východiskem. Ideje námětů jsem uchopila jinak, než zákazníci, proto se malby více či méně oddalují výsledným tetováním.

Malba k tetování Davida je jakousi krajinou, kde dominuje žlutá barva, která mi symbolizuje sílu, dále je v obraze užito oker a odstíny zelené a bílé. Malba je koncipovaná na šířku.

Motýl je ústředním motivem v obraze k tetování Nely. Užila jsem barevnost modrou, okrovou, krémovou a zelenou. Na malbě jsem vytvořila motýla, který poletuje nad loukou. Obraz je vytvořen při zavěšení na výšku stejně jako následující dva.

Terezino tetování značící gesto, ale zpracované ve formě růže, jsem pojala v malbě pouze jako gesto s fatálními následky. Obrazu dominuje tmavá barva ve spodní části, horší část je prosvětlená. Ztvárnila jsem v obraze gesto, které díky daru růže vyvolalo smrt mnoha dalších lidí. Kromě tmavé barvy, která značí dané gesto, se na obraze objevuje i červená, fialová a krémová. Kromě ústředního gesta lze v malbě spatřit i motiv manželky, krásné ženy a růže.

Čtvrtý obraz, který náleží k mému vlastnímu tetování, je zahalen v bílém oparu. Dominantou obrazu je výseč s barevnými plochami, kterou obklopují plochy, které jsou zastřené bílou barvou. Obraz symbolizuje úrovně myšlení, významové roviny nápadů a jejich důležitost ve výsledku.

Instalace maleb je doplněna o fotografie daných tetování a skici, podle kterých se tetování zhotovily. Obrazy nespojuje jednotná barevnost ani jejich námět. Obrazy spojuje myšlenka ztvárnění hotových námětů v tetování mým osobním přístupem. Sjednocujícím prvkem je tedy pouze myšlenka a rukopis autora. Malby nejsou všechny vytvořené pro pověšení na výšku či na šířku. Orientace maleb je podrobena jejich námětu. Z tohoto důvodu jsem vytvořila obraz s námětem přírody na šířku, tudíž se vymyká ostatním třem obrazům, které jsou zhotoveny na výšku. Zavěšení obrazů je možné jak do prostoru pomocí lanka, tak i na zed', jelikož na podrámu jsou umístěné zavěšovací háčky.

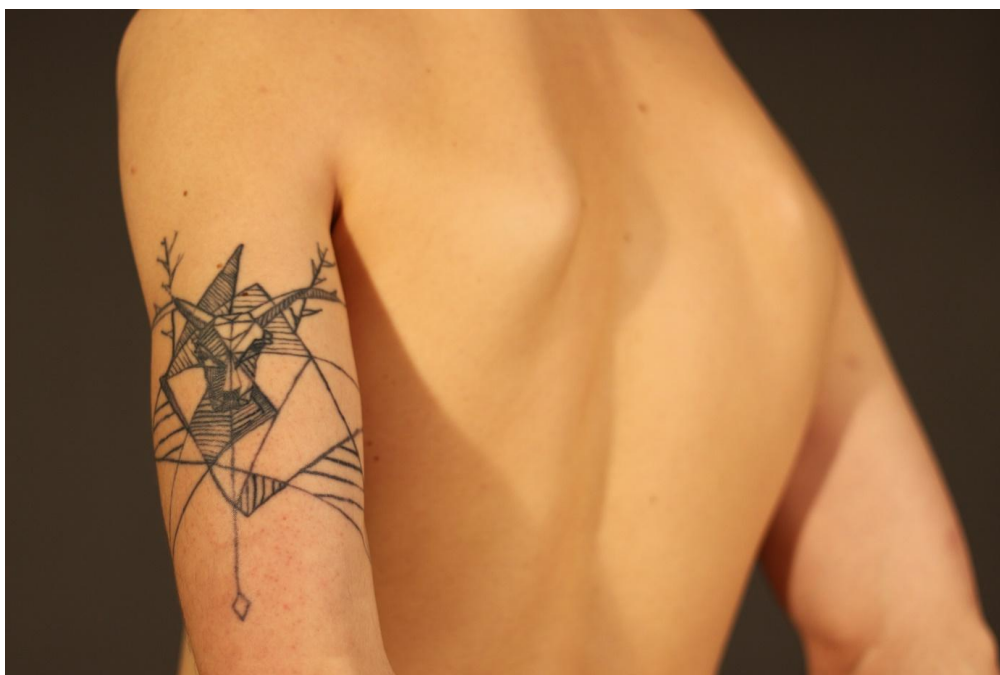
Ráda bych s myšlenkou rozpracování vytvořených tetování pracovala i nadále. Množství prací se bude nejspíš rozšiřovat s každým dalším mnou zhotoveným tetováním. Dále je možné, že se myšlenkou vytvořených tetování a jejich následných obrazů budu dále zabývat a na jedno zhotovené tetování vytvořím sérii dalších možných variant, které dle mého vyjadřují danou myšlenku. Jelikož jak jsem již uvedla, myslím si, že není nikdy pouze jedna možnost zpracování tetování, která danou myšlenku zobrazuje.

3. ZÁVĚR

Díky zpracování několika tetování a následnému přemýšlení o motivech, zjišťování jejich symboliky, rozmluvami s tetovanými a výsledkem dotazníku, jsem došla k závěru, že tetování je jedním z mnoha vyjadřovacích prostředků a každé zpracované tetování je jen jedním z mnoha dalších východisek k dané myšlence. Můj úhel pohledu na věc je rozdílný než někoho jiného. Mé východisko, které se mi zdá nejideálnější vůbec nemusí souhlasit s ideálním zpracováním někoho jiného. Vše jsem si ověřila právě při tetování mých třech spolužáků a sebe samotné. Pro Davida znamenala síla a majestát jelena, kdežto já v síle spatřovala stromy, les, které mi pro Davida přišly tak typické. Nelini motýli, které přirovnala k přírodě a jejich modrá barevnost se zase naopak příliš nelišila od mé představy. Terezino gesto ve formě růže, ze kterého jsem dospěla nakonec k naprosto odlišnému zpracování. A takových situací je spousta. Každé tetování, které jsem vytvořila, nikdy stoprocentně nekopírovalo mou ideu. Tetování je totiž vytvořené pro jeho nositele, ať se to tatérovi nelíbí sebevíc. Tatér je pouze řemeslník, který motiv zpracovává k spokojenosti zákazníka. Vždy jsem měla naivní představu o tom, že si lidé nechají jednou zpracovávat tetování dle mého návrhu. Přesně tak, jak to vidím já, že mi dají svobodu, co se ztvárnění týče. Část této naivnosti ve mně stále zůstala a doufám, že jednou se co nejvíce přiblížím ke snu, tetovat podle sebe. Ale nikdy nebude tetování pro cizího člověka tetováním mým. Vždy bude tetování o vzájemném kompromisu a porozumění. Ve své budoucí tvorbě si chce vyhnout, jako to dělám do teď, tetování, podle již předem vytvořených návrhů. Každé tetování by mělo být unikátní jak nejvíce je to možné. A právě vytváření návrhu je pro mě stejně podstatné, jako vidina otisknutí se do dalšího člověka. Vidina toho, že bude někdo jiný nosit část mojí práce, malý kousek mě samotné.

4. OBRAZOVÁ PŘÍLOHA

Výsledné tetování

1.

Inspirační zdroj

2.

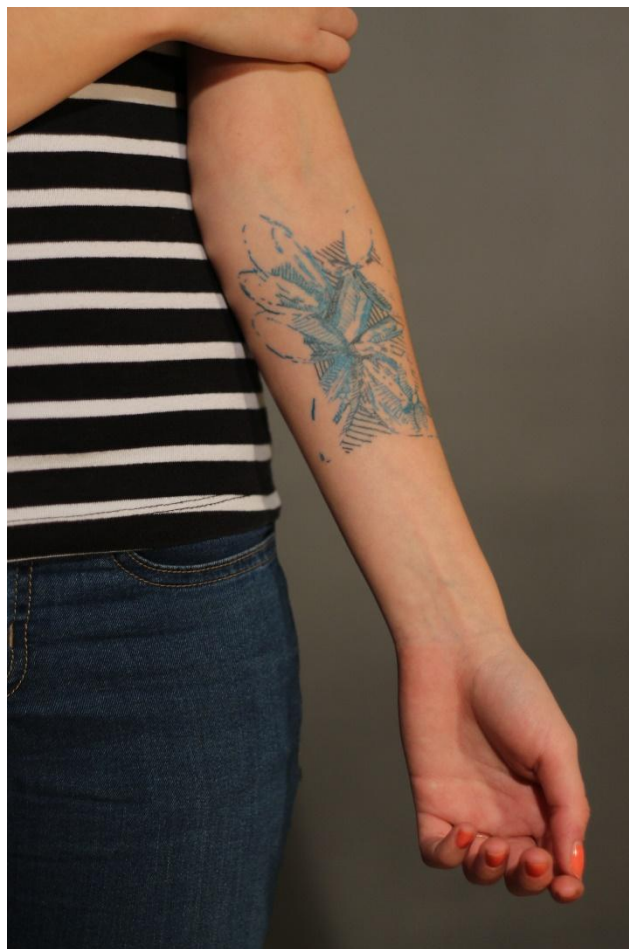
3.

Výsledná malba

4.

Výsledné tetování

5.

Inspirační zdroj

6.

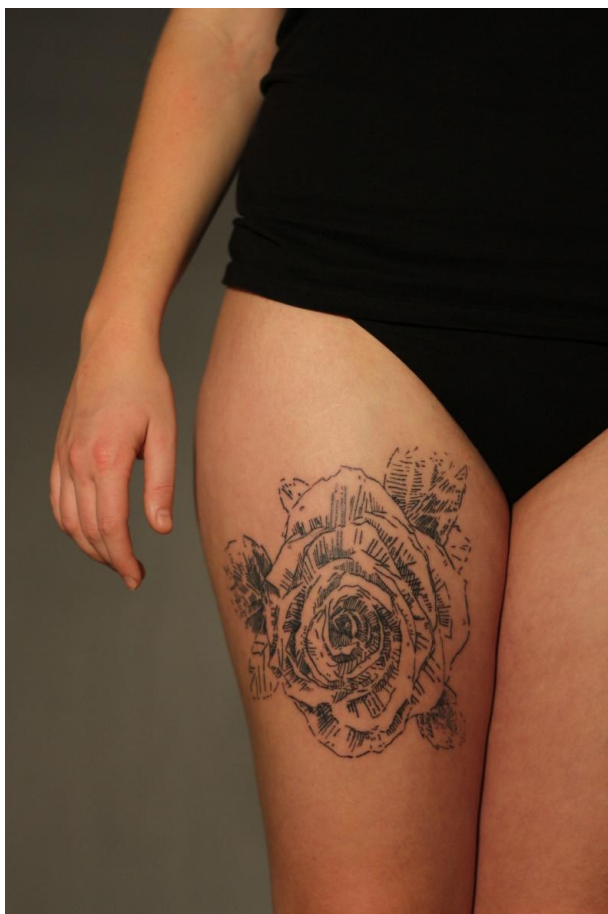
7.

Výsledná malba

8.

Výsledné tetování

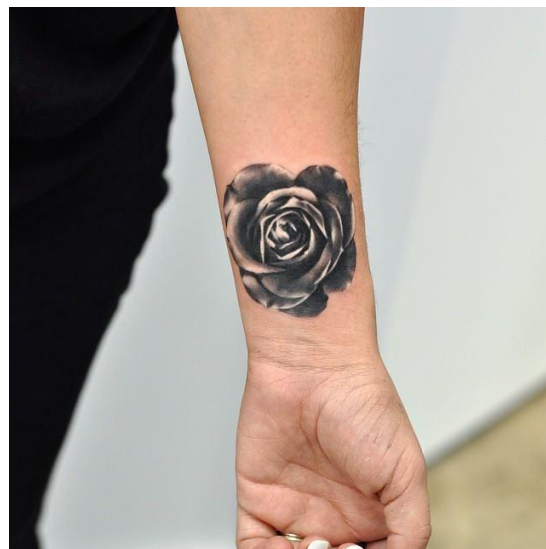

9.

Inspirační zdroj

10.

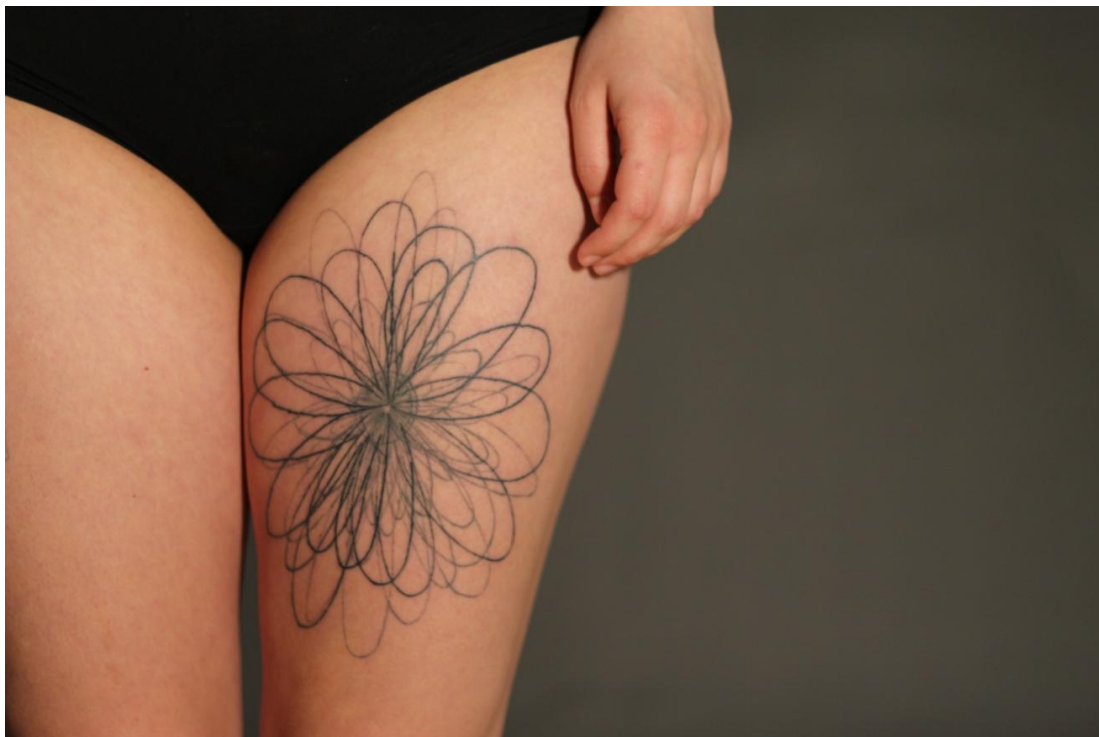
11.

Výsledná malba

12.

Výsledné tetování

13.

Inspirační zdroj

14.

15.

Výsledná malba

16.

5. SEZNAM VYOBRAZENÍ

1. Naděžda Máčalová, *Jelen*, 2015, Tetování, 180 × 180 mm
2. Diane Katsko - Nejhezčí kěrky od ruské taterky Diany Katsko. *www.worn.cz*. [online]. 12. 10. 2014 [cit. 2015-04-05]. Dostupné z: *www.worn.cz/umeni-kultura/tetovani/nejhezci-kerky-od-ruske-taterky-diany-katsko/*
3. Valentin Hirsch - Valentin Hirsch tattoo artist. *Valentin Hirsch*. [online]. 2013 [cit. 2015-04-05]. Dostupné z: *http://valentinhirsch.com/*
4. Naděžda Máčalová, *Tetování David*, 2015, Akryl na sololitu, 100 × 130 cm
5. Naděžda Máčalová, *Motýli*, 2015, Tetování, 50 × 100 mm
6. Ondrash tattoo – *Ondrash Tattoo*. [online]. [cit. 2015-04-05]. Dostupné z: *http://www.ondrash.com/index2.php*
7. Studio Decasa - Tattoo Gallerie – DECASA. *DECASA*. [online]. [cit. 2015-04-05]. Dostupné z: *http://www.decasa.at/tattoo-gallerie_52.htm#inhalteTattoos-graz*
8. Naděžda Máčalová, *Tetování Nela*, 2015, Akryl na sololitu, 130 × 100 cm
9. Naděžda Máčalová, *Růže*, 2015, Tetování, ø 170 mm
10. Flexx - *INKOUST – Tattoo take away*. [online]. 2015 [cit. 2015-04-05]. Dostupné z: *http://www.inkoust.me/*
11. Anatole - *Bang Bang Tattoos*. [online]. 2010 [cit. 2015-04-05]. Dostupné z: *https://www.facebook.com/BangBangTattoos/timeline*
12. Naděžda Máčalová, *Tetování Tereza*, 2015, Akryl na sololitu, 130 × 100 cm
13. Naděžda Máčalová, *Roviny*, 2015, Tetování, ø 170 mm
14. Adina - *INKOUST – Tattoo take away*. [online]. 2015 [cit. 2015-04-05]. Dostupné z: *http://www.inkoust.me/*
15. Chaim Machlev - *DotsToLines – Art by Chaim Machlev*. [online]. [cit. 2015-04-05]. Dostupné z: *http://www.dotstolines.com/*
16. Naděžda Máčalová, *Tetování Nad'a*, 2015, Akryl na sololitu, 130 × 100 cm

6. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY:

BECKER, Udo, *Slovník symbolů*, 2007, Praha: Portál, ISBN 978-80-7367-284-3

Bible- písmo Svaté Starého a Nového zákona, 2002, Česká biblická společnost, ISBN 80-85810-30-1, str. 115, Leviticus 19:28

GOETHE, Johann Wolfgang von, *Smyslově- morální účinek barev*, 2011, Hranice: Fabula. ISBN 978-80-86600-13-0

HANDY, Willowdean Chatterson, *Tetování na Markézách*, 2012, Žďár nad Sázavou: Bodyart Press. ISBN 978-80-87525-05-0

HULKE, Waltraud Maria, *Praktická kniha o barvách*, 2005, Práslavice: FONTÁNA ESOTERA. ISBN 80-7336-236-8

Ottův slovník naučný, 1906, Praha: J. Otto, 25. Díl

ROBLEY, Horatio Gordon, *Tetování mezi Maori*, 2008, Žďár nad Sázavou: Ing. Radomír Fiksa- Sowulo Press. ISBN 978-80-903957-1-8

RYCHLÍK, Martin, *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. 2005, Praha: Lidové Noviny. ISBN 80-7106-780-6

SPENNEMANN, Dirk H. K. , *Tetování na Marshallových ostrovech*, 2007, Žďár nad Sázavou: Ing. Radomír Fiksa- Sowulo Press. ISBN 978-80-903957-0-1

ŠMEJKAL, František, *České imaginativní umění*, 1996, Praha: Galerie Rudolfinum. ISBN 80-902194-1-1

ŠOLC, Václav, *Indiánské historie*, 1989, Praha: Československý spisovatel, ISBN 80-202-0066-5

WATKINS, Jack, *Symboly a významy- Tetování*, 2011, Praha: Brána. ISBN 978-80-7243-523-4

7. ELEKTRONICKÉ ZDROJE

KARLÍK, Tomáš, *Tetovat se nechal ledový muž i slavní králové. V čem je ta magie?* [online], National Geographic Česko, [cit. 11. 2. 2015], Dostupné z: <http://www.national-geographic.cz/clanky/tetovat-se-nechal-ledovy-muz-i-slavni-kralove-v-cem-je-ta-magie.html#.VNuaa1L33IU>

RYCHLÍK, Martin, *Tetování (6. Díl): Barevná nádhera i kníry japonských žen* [online], Rozhlas, [cit. 24. 2. 2015], Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/leonardo/svet/_zprava/tetovani-6dil-barevna-nadhera-i-kniry-japonskych-zen--416801

MIŠKELOVÁ, Eva, *Náměty tradičního japonského tetování a jeho vliv na současné světové tetování*, [online], Bakalářská diplomová práce, [cit. 24. 2. 2015], Dostupné z: http://is.muni.cz/th/215738/ff_b/Bakalarska_prace_-_Namety_tradicniho_japonskeho_tetovani_a_jeho_vliv_na_soucasne_svetove_tetovani.pdf

HORIYOSHITHREE, *Japanee Full Body Tattoo TeboriHORIYOSHI III.*, [online], Youtube, [cit. 24. 2. 2015], Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=llhEHNe62UM>, volný překlad autorky

TATTOO ARCHIVE, *Samuel O'Reilly*, [online], Tattoo archive, [cit. 24. 2. 2015], dostupné z: http://www.tattooarchive.com/tattoo_history/oreilly_samuel.html, volný překlad autorky

DotsToLines – Art by Chaim Machlev. [online]. [cit. 2015-04-05]. Dostupné z: <http://www.dotstolines.com/>

INKOUST – Tattoo take away. [online]. 2015 [cit. 2015-04-05]. Dostupné z: <http://www.inkoust.me/>

Bang Bang Tattoos. [online]. 2010 [cit. 2015-04-05]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/BangBangTattoos/timeline>

Tattoo Gallerie – DECASA. *DECASA*. [online]. [cit. 2015-04-05]. Dostupné z: http://www.decasa.at/tattoo-gallerie_52.htm#inhalteTattoos-graz

Ondrash Tattoo. [online]. [cit. 2015-04-05]. Dostupné z: <http://www.ondrash.com/index2.php>

Valentin Hirsch tattoo artist. *Valentin Hirsch*. [online]. 2013 [cit. 2015-04-05]. Dostupné z: <http://valentinhirsch.com/>

Nejhezčí kěrky od ruské tatěrky Diany Katsko. *www.worn.cz*. [online]. 12. 10. 2014 [cit. 2015-04-05]. Dostupné z: www.worn.cz/umeni-kultura/tetovani/nejhezci-kerky-od-ruske-taterky-diany-katsk

Tetování. *www.surveio.com*. [online]. 2015 [cit. 2015-04-07]. Dostupné z: <http://www.surveio.com/survey/d/L1V9R9H5S3U8H9L4Q>

8. ANOTACE

Jméno a příjmení:	Naděžda Máčalová
Katedra:	Katedra Výtvarné výchovy
Vedoucí práce:	Doc. Jiří Krtička, akad. mal.
Rok obhajoby:	2015

Název práce:	Úhel pohledu
Název v angličtině:	The point of view
Anotace práce:	Bakalářská práce je zaměřena na fenomén tetování a možnosti jeho zpracování. V teoretické práci se zabývám tetováním z hlediska motivů a důvodů jeho pořízení. V praktické části jsem vytvořila 4 tetování a jejich další možnost zpracování ve formě maleb.
Klíčová slova:	Historie tetování, důvody, náměty, možnosti
Anotace v angličtině:	The Bachelor theses is focused on phenomenom of tattoo and its options of treatment. Theoretical part is focused on tattoo in terms of motives and reasons, why people take it. In practical part, I created four tattoos and their next possibilities of treatment like paintings.
Klíčová slova v angličtině:	History of tattoos, reasons, motives, possibilities
Přílohy vázané v práci:	Obrazová příloha, CD
Rozsah práce:	41 stran
Jazyk práce:	Čeština